

**AME
RIKA**

CHIMAMANDA NGOZI ADICHIE

NA

Çeviri: ZEYNEP ÇİFTÇİ KANBUROĞLU

 can
roman

CHIMAMANDA NGOZI ADICHIE
AMERIKANA

Americanah, Chimamanda Ngozi Adichie

© 2013, Chimamanda Ngozi Adichie

© 2016, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları The Wylie Agency (UK) Ltd. aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Şubat 2016, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Berrak Göçer

Düzeltili: Ebru Aydın, Aylin Samancı

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Tasarım (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3 Güven İş

Merkezi, Bağcılar, İstanbul

Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-3162-4

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750731624

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

CHIMAMANDA NGOZI ADICHIE
AMERİKANA

ROMAN

İngilizce aslından çeviren
Zeynep Çiftçi Kanburoğlu

CHIMAMANDA NGOZI ADICHE, 1977'de Nijerya'da doğdu. Nijerya Üniversitesi'nde bir buçuk yıl tıp okuduktan sonra on dokuz yaşında Amerika'ya gidip İletişim ve Siyasi Bilimler'e devam etti. 2003'te John Hopkins Üniversitesi'nde Yaratıcı Yazarlık, 2008'de de Yale Üniversitesi'nde Afrika Çalışmaları yüksek lisansını tamamladı. 2003'te yayımlanan ilk romanı, *Purple Hibiscus* (Mor Amberçiçeği) Orange Ödülü'ne aday gösterildi; ikinci romanı *Yükselen Güneşin Ülkesinde* 2007'de aynı ödülü aldı. 2013'te yayımlanan *Amerikana*, National Book Critics Circle Ödülü'ne layık görüldü. 2012'de "We Should All Be Feminists" (Hepimiz Feminist Olmalıyız) başlıklı TEDx konuşmasıyla ses getiren Adichie, Nijerya ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşıyor.

ZEYNEP ÇİFTÇİ KANBUROĞLU, 1994'te Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. *Mitos*, *Ayrıntı*, *Everest* yayınevleri için roman, öykü ve incelemeler, *Tübitak Yayınları* için popüler bilim kitapları çevirmiştir. Çeşitli süreli yayınlarda şiir, öykü, eleştiri ve söyleşi çevirileri ve kendi özgün metinleri yayımlanmaktadır.

Bu kitap bir sonraki kuşuğımız için yazıldı, *ndi na-abia n'iru*:
Toks, Chisom, Amaka, Chinedum, Kamsiyonna ve Arinze.
Sekseninci yaşını kutlayan harika insan babama.
Ve her zaman olduğu gibi, Ivara'ya.

1

1. bölüm

Yaz aylarında Princeton hiçbir şey kokmazdı; Ifemelu çok sayıdaki ağacın huzur veren yeşilliğini, tertemiz sokaklar ile görkemli evleri, özellikle pahalı olan mağazaları ve sessiz, daimi bir kazanılmış zarafet havasını sevse de, ona en cazip gelen bu kokusuzluk haliydi; belki de çok iyi bildiği diğer Amerikan şehirlerinin hepsinin de belirgin kokuları olduğundan. Philadelphia tarihin küflü kokusunu taşıyordu. New Haven unutulmuşluk kokardı. Baltimore deniz suyu, Brooklyn ise güneşte kalmış çöp kokardı. Ama Princeton'ın bir kokusu yoktu. Burada derin derin soluk almayı seviyordu. Muhit sakinlerinin son model arabalarını abartılı bir nezaketle kullanmalarını ve Nassau Sokağı'ndaki organik ürünler satan marketin, suşi lokantalarının, kırmızı biber dahil elli farklı aroması olan dondurmacının ya da heyecanlı personeli girişte onları karşılamak için öne fırlayan postanenin dışında park etmelerini izlemeyi seviyordu. Bilgisiyle vakur kampüsü, duvarları asma yapraklarıyla bezeli gotik binaları ve gece-nin loş ışığında her şeyin büyümlü bir sahneye dönüşmesini seviyordu. En çok da, zengin bir rahatlama hissi veren bu yerde başka biri gibi, kutsal bir Amerikan kulübüne özel olarak kabul edilmiş, varlığı kesinlik kazanmış biri gibi davranabiliyor olmaktan hoşlanıyordu.

Ama saçını ördürmek için Trenton'a gitmek zorunda olmaktan hoşlanmıyordu. Princeton'da saçını ördürebileceği bir salon aramak mantıklı değildi; zira buranın sakinleri arasında gördüğü birkaç siyahın ten rengi o kadar açık, saçları o kadar düz ve cansızdı ki, onları saçları örülmüş şekilde hayal bile edemiyordu. Yine de, sıcaktan tutuşmuş bir öğle sonrası, Princeton Kavşağı'ndaki istasyonda tren beklerken, saçını ördürebileceği bir yerin neden bulunmadığını merak ediyordu. Çantasındaki çikolata erimişti. Peronda birkaç kişi daha bekliyordu; hepsi beyaz ve inceydi; kısa, tiril tiril kıyafetler içindeydiler. En yakınındaki adam bir dondurma külahı yiyordu; yetişkin Amerikalı erkeklerin dondurma külahı yemelerini, özellikle de kamusal alanlarda dondurma külahı yemelerini her zaman biraz sorumsuzca bulmuştu. Tren nihayet cayırtılarla perona yanaşırken adam ona dönerek, "Sonunda gelebildi," dedi, kamu hizmetleri birbirine yabancı insanlarda ortak bir düş kırıklığı yaratınca gelişen tanışıklık duygusu içinde. Ifemelu adama gülümsedi. Adamın kafasının arkasındaki grileşmekte olan saç, kel noktasını kapatmaya yönelik komik bir düzenlemeyle öne doğru taranmıştı. Akademisyen olmalıydı; ama beşeri bilimlerde değil çünkü öyle olsa daha fazla kişisel farkındalık sergilerdi. Belki kimya gibi daha kesin bir bilim alanında. Eskiden olsa, "Farkındayım," der -farkındalıktan ziyade itiraf edilmiş bir görüş birliğini ifade eden o kendine özgü Amerikalı deyiş- sonra da blogunda kullanabileceği bir şeyler söyleyip söylemeyeceğini görmek için adamla sohbet başlardı. Kendileri hakkında soru sorulması insanların gururunu okşuyordu; onlar konuştuğuktan sonra bir şey demezse de insanlar daha çok konuşuyordu. Sessizlikleri doldurmaya koşullanmışlardı. Ne işle uğraştığını sorduklarında, belli belirsiz, "Yaşam tarzlarıyla ilgili bir blog yazıyorum," diyordu; çünkü "*Irk'uncu ya*

da Amerikalı Olmayan Bir Siyahın (Daha Önce Zenci Olarak Bilinen) Amerikalı Siyahlara Dair Muhtelif Gözlemleri adlı anonim bir blog hazırlıyorum,” dese rahatsız olacaklardı. Gerçi birkaç kez demişti böyle. Bir keresinde trende yanında oturan rastalı, beyaz bir adama demişti örneğin; uçları yıpranıp sarı ayva tüyelerine dönüşmüş sicim parçalarını andıran saçları, hırpani gömleğini bir adanmışlık edasıyla giymesi, Ifemelu’yu adamın bir toplum savaşıncısı olduğuna ve bloğu için iyi bir konuk olabileceğine ikna etmişti. Adam, “İrk bugün fazlasıyla abartılmış bir kavram, siyah insanların kendilerini aşması gerek, artık mühim olan sınıf ayrımı, zenginlik ve yoksulluk,” demişti sakın bir şekilde. Ifemelu da bunu “Rastalı Beyaz Amerikalı Erkeklerin Hepsini Bunalımda Değil” başlığıyla yayımladığı yazının açılış cümlesi olarak kullanmıştı. Bir uçuş sırasında yanındaki koltuğa sıkışmış halde oturan Ohio’lu adama da söylemişti aynı şeyi. Kare kesimli takım elbisesi ve gömleğinden farklı renkteki yakasıyla adamın bir orta kademe müdür olduğuna emindi. Adam, “yaşam tarzları hakkında bir blog”la ne kastettiğini öğrenmek istemiş, o da anlatmıştı. Açıklamasının ardından adamın bir mesafe koymasını ya da “mühim olan tek ırk insan ırkıdır” gibi savunmacı yavanlıkta bir şeyler söyleyerek konuşmayı bitirmesini beklemişti. Ama adam, “Hiç evlat edinmeye dair bir şeyler yazdın mı?” diye sormuştu. “Bu ülkede kimse siyah bebek almak istemiyor; melez demiyorum, siyahı kastediyorum. Siyah aileler bile onları istemiyor.”

Karısıyla siyah bir çocuğu evlat edindiklerini ve komşularının kendilerine sanki ne idüğü belirsiz bir amaç uğruna şehit olmayı seçmişler gibi baktıklarını anlatı. Adamla ilgili yayımladığı, “Ohio’lu Kötü Giyimli Beyaz Orta Kademe Müdürler Her Zaman Sandığınızı gibi Değiller” başlıklı yazı o ayın en çok yorum alan metni olmuştu.

Adamın yazıyı okuyup okumadığını hâlâ merak ediyordu. Okuduğunu umuyordu. Sık sık kafelerde, havaalanlarında ya da tren istasyonlarında oturup yabancıları izler, onların yaşamlarını hayal eder, hangilerinin bloğunu okumuş olabileceğini merak ederdi. Artık geçmişte kalmış olan bloğunu. Son yazısını birkaç gün önce yayımlamıştı; buna şu âna dek iki yüz yetmiş dört yorum yapılmıştı. Bloğuna bağlantı veren, toplu mesajlar atan, ondan çok daha fazla şey bilen, sayıları her ay giderek artan tüm bu takipçiler... onu her zaman korkutmuş ve heyecanlandırmışlardı. Bloğa en sık yazanlardan SapphicDerrida şöyle demişti: *Bunu nasıl üstüme alındığıma ben de şaşırıyorum. Açıklamadığın "yaşam değişikliği" yolunda sana bol şans ama lütfen en kısa sürede blog dünyasına dön. O boyun eğmez, göz korkutucu, komik ve düşünmeye kışkırtan sesini önemli bir konuda gerçek bir diyalog kurulabilecek alanı yaratmak için kullandın. İstatistik verileri ezberleyen ve yorumlarında "nesneleştirme" gibi ifadeler kullanan SapphicDerrida tarzındaki okurlar Ifemelu'yu tedirgin ediyor, güncel ve etkileyici olma hırsını körük-lüyordu; böylece zamanla kendisini, kullanabileceği bir şeyler bulma umuduyla insanların öykülerinin enkazlarına dalan bir akbaba gibi hissetmeye başladı. Bazen ırk konusuyla kırılğan bağlantılar kurarak. Bazen kendine inanmayarak. Yazdıkça kendinden daha az emin oluyordu. Yayımladığı her yazı bir kat daha sıyrılıyordu benliğinden; ta ki kendini çıplak ve yanılmış hissedene dek.*

Dondurma yiyen adam trende yanına oturdu; Ifemelu sohbetin önünü kesmek için, Trenton'a varana dek bakışlarını ayaklarının yanındaki, dökülmüş buzlu Frappuccino'dan kalma kahverengi lekede sabitledi. Peron siyahlarla doluydu; çoğu tombuldu ve kısa, ince kıyafetler giymişlerdi. Birkaç dakikalık tren yolculuğu boyunca tanık olduğu değişim hâlâ irkilmesine sebep oluyordu.

Amerika'daki ilk senesinde, Flatlands'deki Uju Hala'yı ziyaret etmek için New Jersey Transit'le Penn İstasyonu'na gidip ardından metroya bindiğinde, Manhattan'daki duraklarda genellikle ince yapılı beyaz yolcuların indiğini, tren Brooklyn'in derinliklerine doğru ilerlerken vagona kalanların çoğunlukla siyah ve şişman olduğunu görerek sarsılmıştı. Gerçi o zaman onları “şişman” olarak düşünmemişti. Onları “iri” olarak düşünmüştü çünkü arkadaşları Ginika'nın ilk uyarılarından biri, Amerika'da “şişman”ın kötücül bir sözcük olduğu, “kısa” ya da “uzun” gibi sadece betimleyici bir ifade sayılmadığı ama “aptal” ya da “piç” gibi ahlaki bir hüküm dayattığıydı. Bu nedenle sözcük dağarcığından “şişman”ı çıkarmıştı. Ama geçen kış, neredeyse on üç yıl sonra, süpermarkette koca bir paket Tostitos cipsi için ödeme yaptığı sırada, arkasında sıra bekleyen bir adamın, “Şişmanların böyle boktan şeyler yemesine gerek yok,” şeklinde homurdanması üzerinde, “şişman” sözcüğü yeniden dünyasına girdi. Adama şaşkın, hafif bozuk bir bakış fırlattı ve bu yabancının neye dayanarak onun şişman olduğuna karar verdiği hakkında bloğuna mükemmel bir yazı yazabileceğini düşündü. Yazının etiketleri, “ırk, cinsiyet ve beden ölçüsü” olacaktı. Ama eve döndüğünde aynanın önünde durarak gerçekle yüzleştiğinde, çok uzun zamandır kıyafetlerin dar geldiğini, bacaklarının iç kısımlarının birbirine sürttüğünü, bedeninin hareket ettiğinde sarsılan daha yumuşak, yuvarlak kısımlarını göz ardı ettiğinin farkına vardı. Şişmandı.

Yavaş yavaş “şişman” dedi, kelimeyi dilinde yuvarlar-ken Amerika'da telaffuz etmemesi gerektiğini öğrendiği tüm diğer şeyleri düşündü. Şişmandı. Kıvrımlı ya da iri kemikli değil, şişmandı; kulağa doğru gelen tek sözcük buydu. Ruhundaki ağırlığı da göz ardı etmişti. Bloğu iyi gidiyordu, her ay binlerce tekil ziyaretçisi oluyordu; söy-

leşilerden iyi kazanıyordu, Princeton'dan burs almıştı ve Blaine'le birlikteydi –“Hayatımın mutlak aşkısın,” diye yazmıştı Blaine son doğum günde kutlama kartına-yine de ruhunda bir ağırlık vardı. O y¼k bir s¼redir oradaydı; sabah yorgunluğu gibi, bir umutsuzluk ve sınırsızlık hali. Dağınık istekler, şekilsiz arzular getiriyordu beraberinde; yaşıyor olabileceği başka yaşamlara dair kısa, d¼şsel pırıltılar. Bunlar aylar içinde can yakan bir sıla hasretine d¼n¼şm¼řtü. Nijerya internet sitelerini, Facebook'ta Nijeryalı profilleri, Nijeryalıların bloglarını tarıyordu ve her bir tıklamada, Amerika ya da İngiltere'de eğitim görm¼ř bir başka gencin bir yatırım şirketi kurmak; m¼zik yapımcılığına, modacılığa, dergiciliğe başlamak; bir fastfood zincirinin halkasına katılmak üzere kısa s¼re önce memlekete d¼nm¼ř olduğunu g¼r¼yordu. Bu erkeklerin ve kadınların fotoğraflarına bakıyor ve bu insanlar zorla ellerini açıp ona ait bir şey almışlar gibi, kaybın soğuk sancısını hissediyordu. Onlar Ifemelu'nun hayatını yaşıyordu. Nijerya bulunması gereken yere d¼n¼şm¼řtü; k¼klerini, s¼rekli dışarıya çekiştirerek ¼zerlerindeki toprağı silkelemek zorunda kalmadan salabileceği tek yere d¼n¼şm¼řtü. Tabii ki Obinze de vardı. İlk aşkı, ilk aşığı, yanındayken kendini anlatmak ihtiyacını asla hissetmediği tek kişi. O artık bir koca, bir babaydı ve yıllardır hiç iletişim kurmamışlardı; yine de vatan hasretinin bir parçası da ondan kaynaklanmıyormuş ya da onu sık sık d¼ř¼nm¼yormuř, geçmişte dolaşarak adlandıramadığı alametler aramıyormuş gibi davranamazdı.

S¼permarketteki kaba yabancı –kim bilir ne sorunlarla boğuşan sıska, ince dudaklı adam– ona sataşmaya çalışmış ama aslında Ifemelu'yu uyandırmıştı.

Plan yapmaya ve hayal kurmaya, Lagos'ta iş başvuruları yapmayı başladı. Bundan Blaine'e ¼nce s¼z etmedi ¼nk¼ Princeton'daki burs programını tamamlamak isti-

yordu; sonra burs programı sona erdiğinde de bir şey söylemedi çünkü emin olmak için kendine zaman tanımak istiyordu. Ama haftalar geçtikçe, asla emin olmayacağına görüyordu. Ona, eve geri döneceğini söyledi ve ekledi: “Bunun yapmam gerek.” Blaine’in bu sözcüklerde bir sonlanışın tınısını işiteceğini biliyordu.

Blaine, “Neden?” diye sordu, neredeyse otomatik bir tepkiyle; bu haber onu çok sarsmıştı. New Haven’da, Blaine’in yumuşak caz ve gün ışığıyla dolu oturma odasındaydılar. İyi kalpli, şaşkına dönmüş erkeğine bakıyor ve artık o günün hüznü, masalsı bir niteliğe büründüğünü hissediyordu. Üç yıldır birlikte yaşıyorlardı; üç pürüzsüz yıl geçirmişlerdi, son derece düzgün ütülenmiş bir çarşaf gibi; aylar önce Blaine’in gözlerinin buz gibi soğuk bir suçlamayla ona baktığı ve onunla konuşmayı reddettiği tek kavgalarına dek. Ama o kavgayı atlatmışlardı; işin aslı Barack Obama sayesinde, ortak tutkuları etrafında yeni bir bağ kurarak. Seçim gecesi Blaine, yüzü gözyaşlarıyla ıpslak bir halde, sanki Obama’nın zaferi onların da şahsi zaferiymiş gibi, öpmeden önce sınıksız sarılmıştı Ifemelu’ya. Şimdiyse Ifemelu kalkmış her şeyin bittiğini söylüyordu ona. “Neden?” diye sordu Blaine. Derste nüans ve karmaşıklık kavramlarını anlatan Blaine ondan tek bir sebep, bir *gerekeçe* öğrenmek istiyordu. Oysa Ifemelu öyle derin bir aydınlanma falan yaşamamıştı ve bir nedeni yoktu; sadece içinde üst üste birikmiş olan memnuniyetsizlik katmanları onu artık harekete geçiren bir kütle oluşturmuştu. Bunu ona söylemedi; çünkü bir süredir böyle hissettiğini, onunla ilişkisini, yaşadığı evden memnun olmasına rağmen hep pencere kenarında oturup dışarı bakmaya benzediğini öğrenmesinin onu inciteceğini biliyordu.

Blaine’i son kez gördüğü gün, onun dairesinde bulunduğuşu kıyafetlerini toplarken Blaine, “Çiçeği al,”

dedi. Mutfakta yenik, omuzları düşmüş bir halde Ifemelu'ya bakıyordu. Blaine'in süs bitkisiydi bahsettiği; üç bambu gövdeden fişkırان ümit dolu yeşil yapraklar. Ifemelu bitkiyi aldığıında beklenmedik, ezici bir yalnızlık hissi içini deşti ve haftalarca orada kaldı. Zaman zaman bunu hâlâ hissediyordu. Artık istemediğın bir şeyi özlemek nasıl mümkün olabilirdi? Blaine, Ifemelu'nun ona veremediğı şeye gereksinim duyuyordu, o da Blaine'in kendisine veremediğine; Ifemelu bu duruma üzülyordu, yaşanmamışlıkların kaybına.

İşte buradaydı, rahat bir yaz günü, eve doğru yolculuğa çıkmadan önce saçını ördürmek üzere. Yapışkan bir sıcak tenine oturdu. Trenton peronunda onun üç misli iriliğinde insanlar vardı ve bunlardan birine, çok kısa bir etek giymiş olan bir kadına hayranlıkla baktı. Mini eteklerden gözükten incecik bacaklara kafa yormazdı –sonuçta tüm dünyanın onayladığı bacakları sergilemek güvenli ve kolay bir edimdi– ama şişman kadının davranışı, insanın sadece kendisiyle paylaştığı sessiz bir inançla, başkalarının görmeyi beceremediğı bir haklılık hissiyle ilgiliydi. Geriye dönme kararı da buna benziyordu; kendini ne zaman kuşkuları tarafından kuşatılmış hissetse, kararsızlığını bastırmak için tek başına cesurca, neredeyse kahramanca ayakta durduğunu düşünürdü. Şişman kadın on altı-on yedi yaşlarında gösteren bir ergen topluluğunu koordine ediyordu. Sarı tişörtleri arkalı önlü bir yaz okulunun reklamını yapan gençler gülerek, konuşarak çevreyi kalabalıklaştırdılar. Ifemelu'ya kuzeni Dike'yi anımsattılar. Oğlanlardan uzunca ve esmer olan biri, bir atletinkine benzeyen yağsız kaslı bedeniyle aynı Dike gibiydi. Gerçi Dike'nin espadrile benzeyen o ayakkabıları giyeceğini hiç sanmıyordu. Dike bunlara cılız şut derdi. Bu yeni bir deyişti, ilk kez birkaç gün önce Uju Hala'yla alışverişe çıktıklarını anlatırken kullanmıştı. “An-

nem şu çılgın ayakkabılardan almamı istiyor. Haydi ama kuzi, biliyorsun o cılız şutları giyemem!"

Ifemelu istasyonun dışında taksi sırasına girdi. Sürücüsünün Nijeryalı olmamasını diledi; zira aksanını iştir iştirmez adam saldırgan bir hevesle yüksek lisansını bitirdiğini taksiciliği yan iş olarak yaptığını, kızının Rutgers'da onur listesinde yer aldığını anlatacak ya da arabayı kasvetli bir sessizlik içinde sürecektir, para üstünü iade edecek ve "teşekkürler"ini duymazdan gelecek, bu sırada memleketlisi olan bu Nijeryalının, bir hemşire ya da bir muhasebeci, hatta bir doktor olan bu küçük kızın ona tepeden baktığını düşünecekti. Amerika'da Nijeryalı taksi şoförlerinin tamamı gerçekten taksi şoförü olmadıklarına kendilerini inandırmışlardı. Sıra ona geldi. Taksi şoförü siyahı ve orta yaşlıydı. Kapıyı açıp şoför koltuğunun arkasındaki isme bir göz attı. *Mervin Smith*. Nijeryalı değil; ama insan asla tam anlamıyla emin olamazdı. Nijeryalılar burada her türlü ismi alıyordu. Bir zamanlar o bile bir başkası olmamış mıydı?

"Nasılsınız?" diye sordu adam.

Adamın aksanının Karayiplilere özgü olduğunu derhal anlayarak rahatladı.

"Çok iyiyim. Teşekkürler." Şoföre, Mariama Afrika Saç Örgü Salonu'nun adresini verdi. Bu salona ilk kez gidiyordu –her zaman gittiği salon kapalıydı çünkü sahibi evlenmek için Fildişi Sahili'ne geri dönmüştü– ama bunun da bildiği diğer Afrika stili saç örgüsü yapan salonlara benzediğine emindi: Bu salonlar şehrin grafiti dolu, rutubetli binaları olan ve ortalıkta beyazların görülmediği bölgesinde bulunurlardı; parlak tabelalarında Aisha ve Fatima Afrika Saç Örgüsü gibi isimler yazardı; kışın çok ısıtan kaloriferleri, yazın da yeterince serinletmeyen klimaları bulunurdu; Fransızca konuşan Batı Afrikalı örgücü kızlarla dolu olurdu, içlerinden biri salo-

nun sahibi olurdu ve İngilizceyi en iyi o konuşurdu, telefonlara o bakardı ve diğerleri ona saygı gösterirdi. Sık sık birinin sırtına bir kumaş parçasıyla bağlanmış bir bebek göze çarpardı. Ya da eski püskü bir kanepeye serilmiş şalın üzerinde uyuyan küçük bir çocuk. Kimi zaman daha büyük çocuklar da uğrardı içeri. Fransızca, Wolof ya da Malinke dilinde, yüksek sesle ve hızlı hızlı konuşulurdu; müşterilerle İngilizce konuştuklarında kırık, tuhaf bir lisan işitilirdi; sanki bol argolu Amerikan İngilizcesini benimsemeden önce, aslında dilin kendisine alışmamışlar gibi. Sözcükler ağızlarından tamamlanmadan çıkardı. Bir keresinde Gineli bir örgücü Ifemelu'ya, "Alla ya, ço kızma" gibi bir şey söyledi. Kadına defalarca tekrar ettirdikten sonra Ifemelu onun, "Allahım ya, çok kızdım ha," dediğini anladı.

Mervin Smith neşeli ve konuşkandı. Taksiyi sürerken havanın ne kadar sıcak olduğundan, sokaklarda dolaşanların kesin baygınlık geçireceğinden söz etti.

"Bu yaşlıları öldüren türde bir sıcak. Klimaları yoksa alışveriş merkezlerine gitmeleri gerekiyor biliyorsun. Alışveriş merkezinde klima bedava. Ama bazen onları götürecek kimseleri olmuyor. İnsanlar yaşlılarla ilgilenmeli," dedi; Ifemelu'nun sessizliği keyifli ruh halini bozmamıştı.

Döküntü bir sokağın önünde park ederken, "İşte geldik!" dedi. Salon, Şen Şakrak isimli bir Çin lokantası ile piyango biletleri satan bir dükkânın arasındaydı. Oda epey bakımsızdı, boyası dökülüyordu, duvarlar örgü saç modelleri gösteren kocaman posterlerle ve HIZLI VERGİ İADESİ ibareli daha ufak posterlerle kaplanmıştı. Tişört ve dize kadar şort giymiş üç kadın koltuklara yerleşmiş müşterilerin saçlarını örüyordu. Duvarın bir köşesine ufak bir televizyon yerleştirilmişti, televizyonun sesi biraz yüksekti ve ekranda bir Nijerya filmi oynuyordu: Adamın biri karısını dövüyor, kadın yere çöküp bağıyor, korkunç ses kalitesi kulağı tırmalıyordu.

“Merhaba!” dedi Ifemelu. Hepsi dönüp ona baktı ama sadece biri, muhtemelen salonun sahibesi olan Mariama konuştu: “Merhaba. Hoş geldin.”

“Saçımı ördürmek istiyordum.”

“Ne tür bir örgü istiyorsun?”

Ifemelu orta kalınlıkta kıvrıkcık örgü istediğini söyledi ve fiyatını sordu.

“İki yüz,” dedi Mariama.

“Geçen ay yüz altmış ödedim.” Saçını en son üç ay önce ördürmüştü.

Mariama bir süre bir şey söylemedi, bakışlarını örmekte olduğu şaça çevirdi.

“Yüz altmış tamam mı o halde?” diye sordu Ifemelu.

Mariama omuz silkti ve gülümsedi. “Tamam ama bir dahakine yine buraya gelmen gerek. Otur madem. Aisha’yı bekle. Az sonra bitirir.” Mariama örgücülerin en ufak tefeğini işaret etti; bu kızın bir cilt problemi vardı; kolları ve boynu, kaygılandırıcı şekilde bulaşıcı gözükten, daire şeklinde, pembemsi krem rengi renk bozukluklarıyla kaplıydı.

“Merhaba Aisha,” dedi Ifemelu.

Aisha, Ifemelu’ya kısa bir bakış attı, başını belli belirsiz salladı; yüzü bomboş, neredeyse tehditkâr derecede ifadesizdi. Bu kızda tuhaf bir şey vardı.

Ifemelu kapının yanına oturdu; kenarları kırık masanın üzerindeki vantilatör yüksek devirde çalışıyordu ama odanın havasızlığını giderdiği söylenemezdi. Vantilatörün yanına taraklar, postişler, sayfaları dağılmış kalın dergiler, renkli DVD istifleri konmuştu. Şekerleme otomatının ve yüz yıldır kullanılmayan paslı saç kurutucusunun yakınındaki köşeye bir süpürge yaslanmıştı. Televizyon ekranında bir baba iki çocuğunu dövüyor, sopa darbeleri çocukların kafalarının üzerinde havada uçuşuyordu.

“Hayır! Kötü baba! Kötü adam!” dedi öteki örgücü kız televizyona ürküntüyle bakarak.

Chimamanda Ngozi Adichie'den, çağımızda hem çok tartışılıp hem de sıkça görmezden gelinen ırk meselesi üzerine cesur bir roman. Üniversite eğitimi için Amerika'ya giden genç bir Nijeryalı kadının arkadaşlık ve aşk ilişkileri, toplumdaki kadın erkek rolleri ve kültür çatışması üzerine ince gözlemleriyle bezeli *Amerikana*, sosyal sınıf ve ten rengine dayalı kabileciliğin günümüzdeki varlığını irdeliyor. Afrikalı kimliğinin Afrika, Avrupa ve Amerika'daki farklı algılarını sorgularken ırk ve ırkçılık üzerine aslında son derece basit ama tam da basit olduğu için örtbas edilebilen meseleleri gözler önüne seriyor. Biri Amerika'ya biri Avrupa'ya giden iki çocukluk aşkı, Ifemelu ve Obinze'nin hikâyesi üzerinden Batılılaşmanın bir yanı sıra Batı'ya "maruz kalmak" da demek olduğunu, sözünü sakınmadan anlatıyor *Amerikana*.

Nijerya'nın önde gelen genç seslerinden Adichie, National Book Critics Circle Ödülü'ne layık görülen ve başta *The New York Times* olmak üzere birçok mecmuanın yılın en iyi kitapları listesinde yer alan romanıyla çağdaş dünya edebiyatının önemli isimleri arasına girmeyi başardı. Özünde yıllara yayılmış bir aşk hikâyesi olan *Amerikana*, ufuk açıcı bir kitap.

"Adichie'nin ustalığını, sonsuz empati yeteneğini ve yüksek toplumsal duyarlılığını kanıtlayan çok eğlenceli, çok sıcak ve nesillere yayılan duygusal bir destan."

—Dave Eggers

"Yarı aşk hikâyesi yarı toplumsal eleştiri ve bu yıl okuyacağınız en iyi romanlardan biri... Üç boyutlu karakterler... Adichie derinliklere dalıp yenilikçi karakterler yaratmayı başarmış."

—Los Angeles Times

